

Briuselis, 2013 11 18
COM(2013) 798 final

2013/0390 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl jūrininkų, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2008/94/EB, 2009/38/EB, 2002/14/EB, 98/59/EB ir 2001/23/EB

(Tekstas svarbus EEE)

{SWD(2013) 461 final}

{SWD(2013) 462 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO BENDROSIOS APLINKYBĖS

Paprastai ES darbo teisės aktai taikomi visiems veiklos sektoriams ir visų kategorijų darbuotojams. Vis dėlto, nesant aiškių pateisinančių aplinkybių, šešių direktyvų taikymo sritis neapima arba gali neapimti jūrininkų. Tai yra šios direktyvos:

- Direktyva 2008/94/EB¹ dėl darbuotojų apsaugos jų darbdaviui tapus nemokiam (toliau – Darbdavio nemokumo direktyva);
- Direktyva 2009/38/EB² dėl Europos darbo tarybos steigimo (toliau – Europos darbo tarybos direktyva);
- Direktyva 2002/14/EB³ dėl bendros darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais sistemos sukūrimo (toliau – Informavimo ir konsultavimosi direktyva);
- Direktyva 98/59/EB⁴ valstybių narių įstatymų, susijusių su kolektyviniu atleidimu iš darbo, suderinimo (toliau – Kolektyvinio atleidimo direktyva);
- Direktyva 2001/23/EB⁵ dėl darbuotojų teisių apsaugos įmonių perdavimo atveju (toliau – Įmonių perdavimo direktyva);
- Direktyva 96/71/EB⁶ dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje (toliau – Darbuotojų komandiravimo direktyva).

Priklausomai nuo padėties šalyje, tokia išimtis galėjo padaryti neigiamą poveikį tam tikroms Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje pripažintoms teisėms, ypač teisei į informaciją ir konsultacijas įmonėje (27 straipsnis) ir teisei į tinkamas ir teisingas darbo sąlygas (31 straipsnis).

Dauguma valstybių narių tokią išimtį taikė nedaug arba visai netaikė. Aštuonios valstybės narės⁷ jūrininkams netaikė išimčių pagal nei vieną direktyvą, o aštuonios

¹ 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/94/EB dėl darbuotojų apsaugos jų darbdaviui tapus nemokiam (kodifikuota redakcija), OL L 283, 2008 10 28, p. 36.

² 2009 m. gegužės 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/38/EB dėl Europos darbo tarybos steigimo arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių ir Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupių darbuotojų informavimo bei konsultavimosi su jais tvarkos nustatymo (nauja redakcija), OL L 122, 2009 5 16, p. 28. Ši direktyva panaikina ir pakeičia Direktyvą 94/45/EB (OL L 254, 1994 9 30, p. 64), iš dalies pakeistą Direktyva 97/74/EB (OL L 10, 1998 1 16, p. 22) ir Direktyva 2006/109/EB (OL L 363, 2006 12 20, p. 416).

³ 2002 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/14/EB dėl bendros darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais sistemos sukūrimo Europos bendrijoje, OL L 80, 2002 3 23, p. 29.

⁴ 1998 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 98/59/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su kolektyviniu atleidimu iš darbo, suderinimo, OL L 225, 1998 8 12, p. 16.

⁵ 2001 m. kovo 12 d. Tarybos Direktyva 2001/23/EB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo, OL L 82, 2001 3 22, p. 16.

⁶ 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje, OL L 18, 1997 1 21, p. 1.

⁷ AT, BG, CZ, ES, FR, PL, SE, SI.

valstybės narės taikė tik vieną išimtį. Dėl tokios situacijos tos pačios kategorijos darbuotojai gali būti skirtingai traktuojami skirtingose valstybėse narėse.

Be to, kaip Komisija pabrėžė pirmiau, ES nuolat mažėja nacionalinių jūrininkų ir tai galėtų tapti problema ateityje, būtent dėl to, kad patirtis jūroje yra labai svarbi tam tikroms darbo vietoms krante. Nors tai lemia įvairūs veiksniai, susidomėjimas jūrininko karjera gali mažėti dar ir dėl susidariusio įspūdžio, kad jūrininkų teisės yra mažiau apsaugotos nei kitų darbuotojų⁸.

Taigi dabartinė padėtis neužtikrina vienodų sąlygų Europos rinkoje, kadangi tam tikroms bendrovėms tam tikri įsipareigojimai netaikomi, būtent susiję su informavimu ir konsultacijomis, kurie yra privalomi kitose valstybėse narėse įsikūrusioms konkuruojančioms bendrovėms.

Todėl šiuo pasiūlymu siekiama pagerinti ES pagrindinių teisių chartijoje pripažintų teisių apsaugos lygį ES darbo teisėje ir užtikrinti vienodas sąlygas visoje ES. Be to, pasiūlymu prisidedama prie bendrųjų politikos tikslų, nustatytų SESV 151 straipsnyje, būtent prie užimtumo didinimo, geresnių gyvenimo ir darbo sąlygų, deramos socialinės apsaugos ir administracijos ir darbuotojų dialogo.

1.1. Derėjimas su kitomis ES politikos sritimis ir horizontaliais tikslais

Šia iniciatyva siekiama įvertinti jūrininkams taikomų išimčių iš darbo teisės direktyvų arba tokios galimybės mastą ir priežastis. Komisija yra įsipareigojusi užtikrinti visų naujų pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų suderinamumą su ES pagrindinių teisių chartija ir įvertinti visų tokių pasiūlymų poveikį chartijos ginamoms teisėms ir principams. Šiuo atveju, panaikinus tokias išimtis būtų padarytas teigiamas poveikis pagal chartijos 27 ir 31 straipsnius ginamoms teisėms.

Ši iniciatyva taip pat visiškai atitinka integruotą jūrų politiką Europos Sąjungai, kurios pagrindas buvo nustatytas 2007 m. vadinamojoje mėlynojoje knygoje⁹. Mėlynojoje knygoje Komisija atkakliai laikosi savo tikslo „didinti jūrų sektoriaus darbo vietų skaičių ir kokybę Europos piliečiams“, pabrėždama, kad

„būtina patobulinti personalo politiką ir darbo sąlygas (įskaitant sveikatą ir saugą), pasitelkiant koncentruotas visų jūrų sektoriaus suinteresuotųjų šalių pastangas bei veiksmingą reglamentavimo pagrindą, atsižvelgiant į jo globalinį kontekstą, jeigu norima europiečius pritraukti į šį sektorių.“

Komisija pabrėžė, kad, siekdama įgyvendinti šį tikslą, ji „artimai bendradarbiaudama su socialiniais partneriais, peržiūrės jūrų sektoriams taikomas ES teisės aktų išimtis“.

Komisija patvirtino savo tikslą didinti jūrų sektoriaus darbo vietų skaičių ir kokybę savo komunikate dėl mėlynojo augimo¹⁰, kuriam Limasolio deklaracijoje¹¹ pritarė už integruotą jūrų politiką atsakingi Europos ministrai.

⁸ Taip pat žr. komunikatą „Integruota jūrų politika Europos Sąjungai“ (2007 m. spalio 10 d. COM(2007) 575 galutinis) ir Užimtumo laivybos sektoriuje darbo grupės ataskaitą.

⁹ 2007 m. spalio 10 d. dokumentas COM(2007) 575 galutinis.

¹⁰ Žr. komunikatą „Mėlynasis augimas. Tvaraus jūrų ir jūrininkystės sektoriaus augimo galimybės“ (2012 m. rugsėjo 13 d. COM/2012/494 final).

Šis pasiūlymas taip pat atitinka strategiją „Europa 2020“ ir jos tikslus, ypač susijusius su užimtumu. Darbo kokybės ir darbo sąlygų gerinimas, ypač galiojančių teisės aktų peržiūrėjimas ir pažangesnio užimtumo ir darbuotojų sveikatos ir saugos ES teisinis pagrindas yra svarbiausi komunikato „Naujų įgūdžių ir darbo vietų darbotvarkė. Europos pastangos kiekvienam suteikti darbą“¹² uždaviniai.

2. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

2.1. Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis

Prieš pateikiant pasiūlymą buvo surengta nemažai specialiųjų ir bendrojo pobūdžio konsultacijų. Rengdama šią iniciatyvą Komisija taip pat pasitelkė išorės ekspertų pagalbą.

Bendrosios konsultacijos

Rengiant integruotą jūrų politiką, darbo teisės aktų išimčių klausimas buvo nagrinėtas 2006 m. žaliwoje knygoje¹³. 2007 m. komunikate¹⁴ Komisija, remdamasi rengiant žaliąją knygą pradėtomis konsultacijomis, padarė keletą išvadų. Dėl darbo vietų jūrų sektoriuje, ji teigė, kad „nuomonės išsiskiria dėl to ar, ir kurios su jūrų sektoriais susijusios išimtys ES socialinėje teisėje yra pateisinamos, tačiau sutariama dėl to, kad būtina veikti pasauliniu lygmeniu ir kokį vaidmenį šiame kontekste gali vaidinti ES teisės aktai“.

Specialiosios konsultacijos

2007 m. spalio mėn. Komisija priėmė komunikatą¹⁵, kuriuo buvo pradėtas pirmasis konsultacijų su Europos socialiniais partneriais etapas kaip nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 154 straipsnyje. 2009 m. balandžio mėn. pradėtas antrasis konsultacijų su Europos socialiniais partneriais etapas.

Po konsultacijų paaiškėjo, kad nesutapo jūrų transporto sektoriaus socialinių partnerių nuomonės dėl būtinybės panaikinti esančias išimtis. Europos transporto darbuotojų federacija (ETF) pritarė tam, kad visos išimtys būtų panaikintos, o Europos bendrijos laivų savininkų asociacijų (ECSA) manymu, priešastys, susijusios su jūrų transporto sektoriaus specifika, išliko, todėl išimtys turėtų būti toliau taikomos.

Savo ruožtu abi pusės žuvininkystės sektoriuje pritarė kai kurių išimčių (Nemokumo direktyva, Kolektyvinio atleidimo direktyva ir Įmonių perdavimo direktyva) panaikinimui arba atitinkamų konkrečių nuostatų, ypač susijusių su informavimu ir konsultavimusi, nustatymui. Jos nepateikė savo nuomonės dėl Europos darbo tarybos direktyvos.

¹¹ Limasolio deklaracija, 2012 m. spalio 7 d.

¹² 2010 m. lapkričio 23 d. COM(2010) 682 galutinis.

¹³ 2006 m. birželio 7 d. dokumentas COM(2006) 275 galutinis.

¹⁴ 2007 m. spalio 10 d. dokumentas COM(2007) 574 galutinis.

¹⁵ 2007 m. spalio 10 d. dokumentas COM(2007) 591 galutinis.

Visoms valstybėms narėms buvo išsiųstas išsamus klausimynas. Atsakymai atsiuntė 20 valstybių narių¹⁶. Gauta informacija išsamiai išdėstyta Poveikio vertinimo ataskaitos 3 priede.

Apskritai reikėtų pabrėžti, kad valstybės narės, nusprendusios taikyti direktyvų nuostatas jūrininkams, vienbalsiai sutaria, kad dėl to nesusidaro didelių papildomų išlaidų palyginti su jų taikymu sausumoje esančioms bendrovėms. Nei viena iš tų valstybių narių, būtent keletas valstybių narių, kuriose svarbus jūrų sektorius, nepastebėjo jokio neigiamo poveikio, ypač parduodant laivą. Priešingai, remiantis kai kurių jūrinių valstybių, netaikančių išimčių, patirtimi, jų laivynas padidėjo, tuo tarpu išimtis taikančių valstybių narių laivynas sumažėjo.

Išimtis ir nukrypti leidžiančias nuostatas taikančios valstybės narės vienbalsiai teigia, kad jos turėtų būti toliau taikomos ir kad taikant direktyvas jūrų sektoriui, susidarytų daug papildomų išlaidų. Atitinkamos valstybės narės tokių papildomų išlaidų dydžio nenurodo.

Išorės ekspertų vertinimas

Integruotos jūrų politikos srityje Europos Komisijos įkurta Užimtumo ir konkurencingumo laivybos sektoriuje darbo grupė 2011 m. liepos mėn. pateikė savo ataskaitą¹⁷. Darbo grupė apie išimčių iš tam tikrų darbo teisės direktyvų taikymą jūrininkams:

„Nuo tada, kai buvo priimtos nuostatos, įvyko nemažai pasikeitimų, ypač susijusių su ryšių technologijomis, dėl kurių teisės į informaciją ir konsultacijas reikalavimas tampa praktiškesnis. Nustojus taikyti išimtis arba taikant prie specialių darbo jūroje aplinkybių pritaikytų reikalavimus būtų galima paneigti susidariusią nuomonę, kad jūrininkų teisės Europos Sąjungos darbo teisės aktais mažiau ginamos nei kitų darbuotojų teisės – dėl to gali net mažėti norinčiųjų pasirinkti jūrininko profesiją asmenų“.

Komisija paskelbė kvietimą dalyvauti konkurse atlikti tyrimą, kuriuo siekiama padėti pasirengti atlikti poveikio vertinimą dėl galimos galiojančių išimčių jūrininkams iš ES darbo teisės aktų taikymo srities peržiūros. Tyrimą atliko „MRAG Limited“ vadovaujamas konsorciumas. Galutinė ataskaita¹⁸ pateikta 2010 m. gruodžio mėn.

2.2. Poveikio vertinimai

Diskusijų ir konsultacijų su suinteresuotosiomis šalimis rezultatas – šios poveikio vertinimo galimybės.

1 politikos galimybė. ES lygmeniu veikslių nesiimama

Pagal šią politikos galimybę ES nesiimtų jokios naujos teisėkūros arba su teisėkūra nesusijusios iniciatyvos. Galiojančios direktyvos keičiamos nebūtų.

¹⁶ AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, LT, LV, MT, PL, PT, RO, SE, SI ir UK.

¹⁷ <http://ec.europa.eu/transport/modes/maritime/seafarers/doc/2011-06-09-tfmec.pdf>.

¹⁸ MRAG parengiamasis tyrimas, susijęs su poveikio vertinimu dėl galimos galiojančių išimčių taikymo jūrininkams iš ES darbo teisės aktų taikymo srities peržiūros, 2010 m. gruodžio mėn.

Remiantis tendencijomis, tikėtina, kad Europoje jūrininkų toliau mažės, vis daugiau darbo vietų Europos laivuose perims darbuotojai iš trečiųjų šalių.

2 politikos galimybė. Nukrypti leidžianti nuostata, jei užtikrinama lygiavertė apsauga

Pagal šią galimybę bendrosios išimtyt būtų pakeistos nuostata, leidžiančia valstybėms narėms nukrypti nuo direktyvos nuostatų jūrininkams, jei užtikrinama direktyvų teikiama apsaugai lygiavertė apsauga ir jeigu atitinkami darbuotojai ja veiksmingai naudojami.

Pagal šią galimybę teisinę sistemą būtų galima pritaikyti atsižvelgiant į jūrų sektoriaus specifiką, būtent į tai, kad darbuotojai dirba toli nuo bendrovės būstinės labai ilgą laikotarpį, tačiau valstybės narės vis tiek privalėtų užtikrinti esminę apsaugą, galbūt net praktinius jos įgyvendinimo būdus.

3 politikos galimybė. Išimtyt visose direktyvose panaikinamos

Ši galimybė būtų grindžiama prielaida, kad visomis direktyvomis pirmiausia buvo ketinta apimti visus veiklos sektorius ir kad išimtyt jūrininkams nėra pateisinamos.

4 politikos galimybė. Taisyklės adaptuojamos prie sektoriaus specifikos

Pagal šią galimybę būtų priimtos esminės taisyklės, kuriomis siekiama pritaikyti teisinius tekstus prie jūrų sektoriaus charakteristikos. Pavyzdžiui, jūrų sektoriuje laivų pirkimas ir pardavimas yra įprasta procedūra. Priėmus taisykles šioje labai konkurencingoje rinkoje ES įsisteigęs laivo pardavėjas neturėtų patekti į konkurencijos atžvilgiu nepalankią padėtį.

Priklausomai nuo kiekvienos konkrečios direktyvos, gali prireikti konkrečių susitarimų dėl tinkamumo būti darbuotojų atstovu arba dėl bendrų laivo pardavimo taisyklių taikymo.

Politikos galimybių eiliškumas kiekvienai direktyvai nustatytas atskirai, kadangi skirtingoms direktyvoms gali labiausiai tikt skirtingos galimybės. Iš tiesų, tinkamiausia galimybė šiai iniciatyvai būtų keturių skirtingų politikos galimybių derinys, priklausomai nuo atskiros direktyvos:

- 3 politikos galimybė (išimčių visose direktyvose panaikinimas) Nemokumo direktyvai;
- 3 politikos galimybė (išimčių visose direktyvose panaikinimas) Europos darbo tarybos direktyvai;
- 2 politikos galimybė (lygiavertė apsauga) Informavimo ir konsultavimosi direktyvai;
- 4 politikos galimybė (specialios nuostatos) Kolektyvinio atleidimo direktyvai;
- 4 politikos galimybė (specialios nuostatos) Įmonių perdavimo direktyvai;

- 1 politikos galimybė (veiksmų nesiimama) Darbuotojų komandiravimo direktyvai.

Šis pasiūlymas atitinka Poveikio vertinimo ataskaitos išvadas dėl politikos galimybių eiliškumo.

Šios iniciatyvos poveikis MVI, ypač mažosioms ir labai mažoms įmonėms, yra ribotas, labiausia dėl to, kad daugumoje direktyvų joms jau nustatytos išimtys.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

Šiuo pasiūlymu numatoma iš dalies keisti penkias galiojančias direktyvas. Visų pirma, juo pripažįstama besąlyginė jūrininkų teisė į informaciją ir konsultacijas visose direktyvose, kuriose pirmiau buvo nustatyta išimčių ir nuo šios teisės leidžiančių nukrypti nuostatų (Europos darbo tarybos direktyva, Informavimo ir konsultavimosi direktyva, Kolektyvinio atleidimo direktyva, Įmonių perdavimo direktyva).

Informuojant ir konsultuojant darbuotojus gerinamas įmonių valdymas ir mažinamos neigiamos staigaus restruktūrizavimo pasekmės. Bendrovėms bus naudingas geresnis informacijos, susijusios su bendrovės strategija ir tam tikrų sprendimų motyvais, perdavimas darbuotojams, ypač vykstant pokyčiams, juo labiau, kad dėl to darbdaviui nesusidaro didelių išlaidų.

Šiuo pasiūlymu taip pat pripažįstamos kitos teisės, atsižvelgiant į sektoriaus specifiką (tam tikrais konkrečiais atvejais panaikinami taikaus problemų sprendimo laikotarpiai Kolektyvinio atleidimo direktyvoje arba darbo sutarties (darbo santykių) perdavimas Įmonių perdavimo direktyvoje).

Atsižvelgiant į pakeitimų rūšį, jų sektorinį pobūdį ir į proceso ekonomijos principą, pageidaujama iš dalies pakeisti tas direktyvas viena direktyva.

Teisinis pagrindas

Šiuo pasiūlymu iš dalies keičiamos penkios galiojančios direktyvos: direktyvos 2008/94/EB, 2009/38/EB, 2002/14/EB, 98/59/EB ir 2001/23/EB. Trijų iš šių direktyvų teisinis pagrindas yra SESV sutarties 153 straipsnis (EB sutarties ex 137 straipsnis): 2009/38/EB, 2002/14/EB ir 2008/94/EB. Direktyvų 98/59/EB ir 2001/23/EB teisinis pagrindas buvo atitinkamai EB sutarties 100 ir 94 straipsniai, t. y. atitinkantys dabartinį SESV 115 straipsnį.

Nepaisant skirtingo direktyvų, kurias ketinama iš dalies pakeisti, teisinio pagrindo, atsižvelgiant į jų turinį yra aišku, kad visomis jomis siekiama remti ir papildyti valstybių narių veiklą SESV 153 straipsnio 1 dalyje išvardytose srityse, siekiant Sąjungos socialinės politikos tikslų.

Todėl SESV 153 straipsnio 2 dalis yra tinkamas vieno pasiūlymo, kuriuo iš dalies keičiamos penkios pirmiau minėtos direktyvos, teisinis pagrindas.

Subsidiarumas ir proporcingumas

Numatoma peržiūrėti penkias direktyvas. Tai galima padaryti tik ES lygiu, direktyva arba keliomis direktyvomis, kuriomis iš dalies keičiami galiojantys teisės aktai.

Ši iniciatyva apima sektorių, kuriam būdinga didelė tarptautinė konkurencija, ir didelė dalis laivuose dirbančių darbuotojų yra iš kitų valstybių narių arba iš trečiųjų šalių. Todėl pasirinktos politikos galimybės nuodugniai įvertintos atsižvelgiant į jų poveikį sektoriui, susijusį su konkurencingumu ir išlaidomis.

Atsižvelgiant į dabartinę teisinę padėtį, kuomet skirtingose valstybėse narėse nevienodai traktuojami tos pačios kategorijos darbuotojai priklausomai nuo to, ar tos valstybės narės taiko išimtis ir nukrypti leidžiančias nuostatas pagal dabartinius teisės aktus, ES iniciatyva būtų užtikrintos vienodesnės sąlygos, bent jau su valstybės narės vėliava plaukiojančiuose laivuose.

Pasiūlytu sprendimu siekiama išvengti pernelyg didelių išlaidų ir remiamasi nuodugnia proporcingumo analize.

Pasirinkta priemonė

Pasirinkta priemonė yra direktyva. Kitos priemonės nebūtų tinkamos. Siekiama iš dalies pakeisti penkias galiojančias direktyvas ir tai galima padaryti tik priėmus direktyvą.

Išsamus pasiūlymo nuostatų paaiškinimas

Toliau aprašytomis nuostatomis įgyvendinama politikos galimybė atitinka Komisijos atlikto poveikio vertinimo¹⁹ dėl kiekvienos direktyvos (kaip aprašyta 2.2 skirsnyje) išvadas.

¹⁹ Poveikio vertinimo ataskaita: SEC [...].

1 straipsnis

Šiuo straipsniu numatoma išbraukti Direktyvos 2008/94/EB 1 straipsnio 3 dalies b punktą. Taip bus panaikinta galimybė netaikyti Nemokumo direktyvos žvejams dalininkams.

2 straipsnis

2 straipsniu panaikinama Direktyvos 2009/38/EB 1 straipsnio 7 dalis. Todėl prekybinių laivų įguloms bus taikomos Europos darbo tarybos direktyvos nuostatos.

3 straipsnis

Šiuo straipsniu iš dalies keičiama Direktyvos 2002/14/EB 3 straipsnio 3 dalis, siekiant patikslinti, kad valstybės narės gali nukrypti nuo direktyvos bendrųjų nuostatų tik tuo atveju, jei susijusiems darbuotojams užtikrinama lygiavertė apsauga ir jei ta apsauga veiksmingai naudojasi.

4 straipsnis

Šiuo straipsniu padaromi keturi Direktyvos 98/59/EB pakeitimai.

Pirmuoju pakeitimu įterpiama perdavimo apibrėžtis darant nuorodą į Direktyvą 2001/23/EB.

Antruoju pakeitimu išbraukiamas 1 straipsnio 2 dalies c punktas, dėl to jūrų laivų įgulos patenka į Kolektyvinio atleidimo direktyvos taikymo sritį.

Trečiuoju pakeitimu paaiškinama, kad direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje numatytas pranešimas visada pateikiamas valstybės narės, su kurios vėliava plaukioja laivas, kompetentingai institucijai. Šis paaiškinimas yra būtinas, nes gali būti darbo sutarčių, sudarytų vadovaujantis skirtingais nacionalinės teisės aktais.

Ketvirtuoju pakeitimu įterpiama nuostata, kad valstybės narės gali suteikti kompetentingoms valdžios institucijoms teisę visiškai arba iš dalies nukrypti nuo taikaus problemų sprendimo laikotarpio nuostatų, jei numatytas kolektyvinis atleidimas vykdomas dėl perdavimo ir yra išimtinai susijęs su vienu laivu arba daugiau laivų, arba jei darbdavys eksploatuoja tik vieną laivą. Jei valstybės narės norėtų pasinaudoti šia nukrypti leidžiančia nuostata, perkeldamos šią nuostatą į savo teisės aktus jos turi konsultuotis su socialiniais partneriais. Šiuo pakeitimu atsižvelgiama į jūrų sektoriaus ypatybes. Taikant taikaus problemų sprendimo laikotarpį labai konkurencingoje laivų pirkimo ir pardavimo rinkoje, ES laivų pardavėjai patektų į konkurencijos atžvilgiu nepalankią padėtį. Be to, pakeitimu nustatomos riziką mažinančios priemonės bendrovėms, eksploatuojančioms tik vieną laivą.

Reiktų pabrėžti, kad, parduodant išimtinai vieną ar daugiau laivų, arba jei darbdavys eksploatuoja vieną laivą, 2 straipsnyje nustatytas informavimo ir konsultavimosi įpareigojimas toliau taikomas.

Direktyva toliau visiškai taikoma visomis kitomis aplinkybėmis, kai numatytas kolektyvinis laivo įgulos narių atleidimas.

5 straipsnis

Dabartinė Direktyvos 2001/23/EB 1 straipsnio 3 dalis panaikinama. Direktyva visiškai taikoma valstybėje narėje registruotiems jūrų laivams ir (arba) su valstybės narės vėliava plaukiojantiems laivams, nepriklausomai nuo jų buvimo vietos. Vis dėlto, atsižvelgiant į jūrų sektoriaus specifiką, valstybės narės, pasikonsultavusios su socialiniais partneriais, gali nukrypti nuo Direktyvos II skyriaus nuostatų, jei perdavimai susiję tik su vienu ar keliais jūrų laivais, arba jei perduodama įmonė eksploatuoja vieną jūrų laivą. Taigi jei perdavimas yra susijęs tik su laivais arba jei įmonė eksploatuoja tik vieną laivą, taikomos bent direktyvos nuostatos dėl informavimo ir konsultavimosi.

Laivai visiškai patenka į direktyvos taikymo sritį, jei jie yra perduodamo turto dalis.

6 straipsnis

6 straipsnyje nustatyta nekintamumo išlyga. Ja siekiama saugoti darbuotojų, patenkančių į šio pasiūlymo taikymo sritį, teises, pripažintas valstybių narių iki jam įsigaliojant.

7 straipsnis

7 straipsnyje nustatyta peržiūros išlyga. Peržiūra siekiama stebėti direktyvos 4 ir 5 straipsnių įgyvendinimą ir taikymą valstybėse narėse, daugiausia dėmesio skiriant dviem aspektams, t. y. laivų perregistravimo fenomenui ir ES jūrininkų užimtumo lygiui.

8 straipsnis

Siekiant atsižvelgti į skirtingą valstybių narių jūrų sektoriaus pobūdį ir į tai, kiek jūrininkams taikomi nacionaliniai darbo teisės aktai, 8 straipsniu nustatomas 5 metų pereinamasis laikotarpis.

9–10 straipsniai

Tai yra standartinės įsigaliojimo ir su direktyvos adresatais susijusios nuostatos.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas neturi poveikio Sąjungos biudžetui.

5. PAPILDOMA INFORMACIJA

ATITIKTIES LENTELĖ

Prašoma, kad valstybės narės perduotų Komisijai nacionalinių nuostatų, kuriomis direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, tekstą, tačiau nėra prašoma pateikti atitikties lentelės.

EUROPOS EKONOMINĖ ERDVĖ

Siūlomas teisės aktas susijęs su EEE, todėl turėtų būti jai taikomas.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl jūrinių, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2008/94/EB, 2009/38/EB, 2002/14/EB, 98/59/EB ir 2001/23/EB

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 153 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę²⁰,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²¹,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 153 straipsnį Europos Parlamentas ir Taryba, laikydami įprastos teisėkūros procedūros, gali direktyvomis nustatyti būtinus laipsniško įgyvendinimo reikalavimus siekiant gerinti darbo sąlygas, darbuotojų apsaugą nutraukus darbo sutartį, darbuotojų informavimą ir konsultavimąsi su jais ir darbo sąlygas, siekiant saugoti darbuotojų sveikatą ir užtikrinti saugą. Tokiose direktyvose privaloma vengti nustatyti administracinius, finansinius ir teisinius apribojimus, galinčius varžyti mažųjų ir vidutinių įmonių kūrimą ir plėtojimą;
- (2) 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/94/EB dėl darbuotojų apsaugos jų darbdaviui tapus nemokiam²², 2009 m. gegužės 6 d. Europos Parlamento direktyva 2009/38/EB dėl Europos darbo tarybos steigimo arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių ir Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupių darbuotojų informavimo bei konsultavimosi su jais tvarkos nustatymo²³, 2002 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/14/EB dėl bendros darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais sistemos sukūrimo Europos bendrijoje²⁴,

²⁰ OL C , , p. .

²¹ OL C , , p. .

²² OL L 283, 2008 10 28, p. 36.

²³ OL L 122, 2009 5 16, p. 28.

²⁴ OL L 80, 2002 3 23, p. 29.

1998 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 98/59/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su kolektyviniu atleidimu iš darbo, suderinimo²⁵ ir 2001 m. kovo 12 d. Tarybos direktyva 2001/23/EB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo²⁶ nei daromos išimties jūrininkams iš jų taikymo sričių, nei valstybėms narėms leidžiama tokias išimtis taikyti;

- (3) jei nėra objektyvių priežasčių išimtis ir (arba) galimybei jas taikyti pateisinti, jos turėtų būti panaikintos;
- (4) šioje direktyvoje atsižvelgiama į pagrindines teises ir laikomasi principų, pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, ypač teisės į informaciją ir konsultacijas įmonėje (27 straipsnis) ir teisės į tinkamas ir teisingas darbo sąlygas (31 straipsnis), kaip nustatyta Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnyje. Ši direktyva turi būti įgyvendinta remiantis minėtomis teisėmis ir principais. Vis dėlto, išimčių buvimas ir (arba) galimybė jas pradėti taikyti gali sukliudyti jūrininkams arba apriboti jų galimybes naudotis teise į informaciją ir konsultacijas ir teise į darbo sąlygas, užtikrinant darbuotojų sveikatą, saugą ir orumą; abi minėtos teisės yra įtvirtintos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje;
- (5) dėl dabartinės teisinės padėties skirtingose valstybėse narėse nevienodai traktuojami tos pačios kategorijos darbuotojai priklausomai nuo to, ar tos valstybės narės taiko išimtis ir nukrypti leidžiančias nuostatas pagal galiojančius teisės aktus. Dauguma valstybių narių išimtis taikė retai;
- (6) 2007 m. spalio 10 d. Komisija pristatė savo integruotos jūrų politikos Europos Sąjungai viziją (mėlynąją knygą)²⁷. Šioje vizijoje pripažįstama, kad visi Europos vandenynų ir jūrų klausimai yra tarpusavyje susiję ir kad su jūra susijusios strategijos turi būti kuriamos bendrai, jeigu norime pasiekti pageidaujamų rezultatų;
- (7) mėlynojoje knygoje²⁸ pabrėžiama būtinybė didinti jūrų sektoriaus darbo vietų skaičių ir kokybę Europos piliečiams ir gerinti darbo sąlygas laivuose;
- (8) pagal SESV 154 straipsnio 2 dalį Komisija konsultavosi su socialiniais partneriais Europos lygiu dėl galimų Sąjungos veiksmų šioje srityje;
- (9) atsižvelgiant į pastarųjų metų technologijų plėtrą, ypač susijusią su ryšių technologijomis, turėtų būti atnaujinti teisės į informaciją ir konsultacijas reikalavimai;
- (10) turėtų būti paisoma jūrininkų teisių, kurias apima ši direktyva ir kurias valstybės narės pripažino nacionalinės teisės aktuose, kuriais įgyvendinamos direktyvos 2008/94/EB, 2009/38/EB, 2002/14/EB, 98/59/EB ir (arba) 2001/23/EB;
- (11) šia direktyva padedama siekti SESV 151 straipsnyje nustatytų tikslų;
- (12) todėl yra tikslinga iš dalies pakeisti darbo teisės direktyvas, kurios nėra taikomos jūrininkams arba pagal kurias leidžiama taikyti objektyviai nepateisinamas nukrypti leidžiančias nuostatas;

²⁵ OL L 225, 1998 8 12, p. 16.

²⁶ OL L 82, 2001 3 22, p. 16.

²⁷ 2007 m. spalio 10 d. COM(2007) 575 galutinis.

²⁸ 2007 m. spalio 10 d. COM(2007) 575 galutinis.

- (13) kadangi šios direktyvos tikslo valstybės narės negali deramai pasiekti, ir kadangi dėl veiklos masto arba poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal minėtame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis
Direktyvos 2008/94/EB pakeitimas

1 straipsnio 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Jeigu tokios nuostatos jau taikomos pagal jų nacionalinės teisės aktus, valstybės narės šios direktyvos gali toliau netaikyti namų darbininkams, kuriuos samdo fizinis asmuo.“

2 straipsnis
Direktyvos 2009/38/EB pakeitimas

Direktyva 2009/38/EB iš dalies keičiama taip:

1 straipsnio 7 dalis išbraukiama.

3 straipsnis
Direktyvos 2002/14/EB pakeitimai

Direktyva 2002/14/EB iš dalies keičiama taip:

3 straipsnio 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Valstybės narės gali nukrypti nuo šios direktyvos, taikydamos specialias nuostatas atviroje jūroje kursuojančių laivų įguloms, jei tokiomis specialiomis nuostatomis užtikrinama atitinkamų darbuotojų lygiavertė teisė į informaciją ir konsultacijas ir veiksmingas naudojimas ja.“

4 straipsnis
Direktyvos 98/59/EB pakeitimai

Direktyva 98/59/EB iš dalies keičiama taip:

(1) 1 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

(a) 1 dalyje įterpiamas c punktas:

„c) „perdavimas“ aiškinamas pagal Direktyvą 2001/23/EB.“

(b) 1 straipsnio 2 dalies c punktas išbraukiamas.

(2) 3 straipsnio 1 dalyje įterpiama nauja antra pastraipa:

„Jei numatomas kolektyvinis atleidimas yra susijęs su jūrų laivo įgulos nariais, apie tai pranešama valstybės, su kurios vėliava laivas plaukioja, kompetentingai institucijai.“

(3) 4 straipsnyje įterpiama 1a dalis:

„1a. Jei numatomi kolektyviniai įgulos narių atleidimai, kai atleidimas yra susijęs su laivo perdavimu arba yra būtinas dėl jūrų laivo perdavimo, valstybės narės, pasikonsultavusios su socialiniais partneriais, gali suteikti kompetentingoms valdžios institucijoms teisę taikyti visiškai arba iš dalies nukrypti leidžiančią nuostatą nuo 1 dalyje nurodyto laikotarpio, jei

- (a) a) perduodamas objektas yra išimtinai vienas arba keli jūrų laivai,
- (b) b) darbdavys eksploatuoja tik vieną jūrų laivą.“

5 straipsnis **Direktyvos 2001/23/EB pakeitimai**

Direktyva 2001/23/EB iš dalies keičiama taip:

1 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

(1) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Ši direktyva taikoma nepažeidžiant 3 dalies tais atvejais, kai perduodama įmonė, verslas arba įmonės ar verslo dalis yra Sutarties taikymo teritorinėje erdvėje.“

(2) 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Ši direktyva taikoma jūrų laivo, registruoto valstybėje narėje ir (arba) plaukiojančio su valstybės narės vėliava ir laikomo įmone, verslu arba įmonės ar verslo dalimi pagal šią direktyvą, perdavimui, net jei jis nėra Sutarties taikymo teritorinėje erdvėje.“

(3) Įterpiama 4 dalis:

„4. Valstybės narės, pasikonsultavusios su socialiniais partneriais, gali nustatyti, kad šios direktyvos II skyrius netaikomas, jei

- (a) perduodamas išimtinai vienas arba keli jūrų laivai,
- (b) perduodama įmonė eksploatuoja vieną jūrų laivą.“

6 straipsnis

Šios direktyvos įgyvendinimas jokiais aplinkybėmis nėra pagrindas mažinti bendrą asmenų, kuriems taikoma ši direktyva, apsaugos lygį, valstybių narių jau užtikrintą srityse, kurioms taikomos direktyvos 2008/94/EB, 2009/38/EB, 2002/14/EB, 98/59/EB ir (arba) 2001/23/EB.

7 straipsnis

Komisija, konsultuodamasi su valstybėmis narėmis ir socialiniais partneriais Sąjungos lygiu, pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai šios direktyvos įgyvendinimo ir jos 4 ir 5 straipsnių taikymo ataskaitą per 2 metus nuo 8 straipsnyje nustatyto termino.

8 straipsnis

1. Valstybės narės užtikrina, kad šiai direktyvai įgyvendinti būtini įstatymai ir kiti teisės aktai įsigaliojūt per 5 metus nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos. Valstybės narės nedelsdamos pateikia Komisijai šių nuostatų tekstus.

Valstybės narės, priėmusios įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus šiai direktyvai įgyvendinti, daro juose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

9 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja kitą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

10 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas